

3 (Sem-4/CBCS) POL HG/RC 1/2/3

2022

POLITICAL SCIENCE

Paper : POL-HG/RC-4016/4026/4036

(Honours Generic/Regular Course)

Full Marks : 80

Time : 3 hours

*The figures in the margin indicate full marks
for the questions*

OPTION—A

Paper : POL-HG/RC-4016

(Introduction to International Relations)

1. Answer the following as directed (any ten) :

$1 \times 10 = 10$

তলত দিয়াসমূহৰ নির্দেশানুযায়ী উভৰ লিখা (যি কোনো দহটা) :

(a) Who is the author of the book, *Politics Among Nations* ?

Politics Among Nations নামৰ প্ৰচ্ৰদনৰ বচক
কোন ?

(b) Who is known for the concept of
'development of underdevelopment' ?

'Development of underdevelopment'
অৱধাৰণাৰ কাৰণে কাক জনা যায় ?

(2)

- (c) Who has developed the concept of 'core and periphery'?

'কেন্দ্রীয় আৰু প্রতীয় (core and periphery)'
অৱধাৰণাৰ কোনে বিকাশ কৰিছে ?

- (d) Name one book written by J. Ann Tickner.

J. Ann Tickner-এ লিখা এখন কিতাপৰ নাম
লিখা।

- (e) Who first coined the term 'Cold War'?
'শীতল যুদ্ধ (Cold War)' শব্দটো কোনে প্ৰথমে
ব্যৱহাৰ কৰিছিল ?

- (i) Bernard Baruch/বাৰ্ণড বাৰছ
- (ii) Harry S. Truman/হেবি এছ. ট্ৰুমেন
- (iii) John F. Kennedy/জন এফ. কেনেড়ি
- (iv) Burnett/বাৰ্ণেট

(Choose the correct answer)
(শুল্ক উত্তৰটো বাছি উলিওৱা)

- (f) "Cold War is the hot peace." This was stated by Kennedy / Schuman / Burnett.

"শীতল যুদ্ধ হ'ল গৰম শান্তি।" কথাবাৰ কৈছিল
কেনেড়ি / শুমেন / বাৰ্ণেট।

(Choose the correct answer)
(শুল্ক উত্তৰটো বাছি উলিওৱা)

(3)

- (g) "Realists are the children of darkness."
Who said this?

"বাস্তৱবাদিসকল এঞ্চাৰৰ সন্তান।" এই কথাবাৰ কোনে
কৈছিল ?

- (i) Niebuhr

নেইবুৰ

- (ii) Schuman

শুমেন

- (iii) Kaplan

কাপলান

(Choose the correct answer)
(শুল্ক উত্তৰটো বাছি উলিওৱা)

- (h) What is the full form of USSR?

USSRৰ সম্পূৰ্ণ বাপটো কি ?

- (i) What does SAARC stand for?

SAARCৰ সম্পূৰ্ণ বাপটো কি ?

- (j) Write one basic feature of international relations.

আন্তঃবাস্তৱ সম্পর্কৰ এটা মূল বৈশিষ্ট্য লিখা।

- (k) Name the movement that emerged in the Third World during the Cold War period.

শীতল যুদ্ধৰ সময়ছোৱাত তৃতীয় বিশ্বত সৃষ্টি হোৱা
আন্দোলনটোৰ নাম লিখা।

(4)

- (l) Who is known as the 'architect of the Indian foreign policy'?

'ভারতৰ বৈদেশিক নীতিৰ স্থপতি' বুলি কাক জনা যায় ?

- (m) Write a core national interest.

এটা মুখ্য জাতীয় স্বার্থ লিখা।

- (n) What is the capital of Ukraine?

ইউক্রেইনৰ বাজধানী কি ?

- (o) Who is the current Secretary-General of UNO?

বাট্টসংঘৰ বৰ্তমানৰ সচিব-প্ৰধান কোন ?

2. Answer the following questions (any five) :

তলৰ প্ৰশ্নসমূহৰ উত্তৰ দিয়া (যি কোনো গাঁচটা) : $2 \times 5 = 10$

- (a) Write the names of two supporters of classical realism.

সনাতন বাস্তৱবাদৰ দুজন সমৰ্থকৰ নাম লিখা।

- (b) Write two fundamental features of neo-realism.

নব্য-বাস্তৱবাদৰ দুটা মৌলিক বৈশিষ্ট্য লিখা।

- (c) Write two causes of the Cold War.

শীতল যুদ্ধৰ দুটা কাৰণ লিখা।

22A/1227

(Continued)

(5)

- (d) Write the names of two NATO member countries.

NATOৰ দুখন সদস্য বাট্টৰ নাম লিখা।

- (e) Write the names of two countries that belonged to the Axis Power during the Second World War.

দ্বিতীয় বিশ্বযুদ্ধৰ সময়ছোৱাত অক্ষশক্তিৰ অন্তর্ভুক্ত দুখন দেশৰ নাম লিখা।

- (f) Name two leaders of NAM.

গোষ্ঠী-নিৰপেক্ষ আন্দোলনৰ দুজন নেতাৰ নাম লিখা।

- (g) Mention two steps taken for detente.

বৈবিতা প্ৰশংসিত কৰাৰ কাৰণে লোৱা দুটা পদক্ষেপ উল্লেখ কৰা।

- (h) Name two emerging centres of power in the post-Cold War era.

শীতল যুদ্ধোত্তৰ কালৰ দুটা উত্তাসিত ক্ষমতাৰ কেন্দ্ৰৰ নাম লিখা।

3. Write short notes on the following (any four) :

$5 \times 4 = 20$

তলত দিয়াসমূহৰ ওপৰত চমু টোকা লিখা (যি কোনো চাৰিটা) :

- (a) Complex interdependence in international relations

আন্তঃবাস্তৱীয় সম্পর্কত জটিল আৰুনিৰ্ভৰশীলতা

22A/1227

(Turn Over)

(6)

- (b) Anarchy in global politics
বিশ্ব বাজনীতিত নৈবাজ্ঞ
- (c) The Second World War as the catalyst for the Cold War
শীতল যুদ্ধের প্রভোচক হিচাপে দ্বিতীয় বিশ্বযুদ্ধ
- (d) The first phase of the Cold War
শীতল যুদ্ধের প্রথম পর্যায়
- (e) Reasons for the failure of the detente
বৈবিতা সমাপ্তির বিফলতার কারণসমূহ
- (f) The pillars of the European Union
ইউরোপীয় সংঘের স্তুতিসমূহ
- (g) Unipolarism
একমেরিকেন্ট্রিকতা
- (h) The Panchsheel
পঞ্চশীল

4. Answer the following questions (any four) :

তলত দিয়া প্রশ্নসমূহের উত্তর লিখা (যি কোনো চারিটা) : $10 \times 4 = 40$

- (a) Discuss Morgenthau's six principles of political realism.
মর্গেনথাওর বাজনীতিক বাস্তুবাদের নীতি ছয়টা আলোচনা করা।

22A/1227

(Continued)

(7)

- (b) Discuss Kenneth Waltz's theory of neo-realism. How is it different from classical realism? Explain. $7+3=10$
কেনেথ বাল্টজের নব্য-বাস্তুবাদী তত্ত্বটো আলোচনা করা।
সন্তান বাস্তুবাদের পৰা ই কেনেদেৰে পৃথক, ব্যাখ্যা কৰা।
- (c) Critically analyze the dependency theory in the context of international relations.
আন্তঃবাস্তুয় সম্পর্কের প্রেক্ষাপটত নির্ভরশীলতা তত্ত্ব সমালোচনাত্মক বিশ্লেষণ আগবঢ়োৱা।
- (d) Examine the feminist perspective in international relations.
আন্তঃবাস্তুয় সম্পর্কত নারীবাদী দৃষ্টিভঙ্গীটো পরিকল্পনা কৰা।
- (e) Discuss the reasons for the breakdown of the erstwhile Soviet Union.
পূর্ব ছেতিয়েট সংঘ পতনের কারণসমূহ আলোচনা কৰা।
- (f) Do you think that the post-Cold War era has led to a multipolar world? Explain.
শীতল যুদ্ধোত্তৰ কালত বহুমের্ক্যুল পৃথিবীৰ সৃষ্টি হোৱা বুলি ভাবাবে ? ব্যাখ্যা কৰা।

22A/1227

(Turn Over)

(g) Highlight on the military alliances formed during the Cold War period.

শীতল যুদ্ধের সময়ছোরাত গঠিত সামরিক মিত্র জোটসমূহের
ওপরত আলোকপাত করা।

(h) Explain the major determinants of India's foreign policy.

ভারতের বৈদেশিক নীতির মুখ্য নির্ধারকসমূহ ব্যাখ্যা করা।

(i) What is Non-Aligned Movement (NAM)? Do you think NAM is still relevant in the contemporary world? Discuss. $3+7=10$

গোষ্ঠী-নিরপেক্ষ আন্দোলন কি? সাম্প্রতিক বিশ্ব
গোষ্ঠী-নিরপেক্ষতা (NAM) এতিয়াও প্রাসংগিক বুলি
ভাবানে? আলোচনা করা।

(j) What are the major strengths and weaknesses of India as an emerging power? Explain.

উত্তাপিত শক্তি হিচাপে ভারতবর্ষের মুখ্য সবলতা আর
দুর্বলতাসমূহ কি কি? ব্যাখ্যা করা।

OPTION—B

Paper : POL-HG/RC-4026

(Understanding Ambedkar)

1. Answer the following as directed (any ten) : $1 \times 10 = 10$

তলত দিয়াসমূহের নির্দেশানুযায়ী উত্তর লিখা (যি কোনো দহটা) :

(a) Dr. Ambedkar was the Chairman of the _____ Committee of the making of the Indian Constitution.

(Fill in the blank)

ভারতীয় সংবিধান প্রণয়নত ডো আম্বেদকার _____
কমিটির সভাপতি আছিল।

(খালী ঠাই পূরণ করা)

(b) Which ministry did Dr. Ambedkar lead during the tenure of the first government of independent India?

স্বাধীন ভারতের প্রথম চৰকাৰখনৰ কোনটো মন্ত্রালয়
ডো আম্বেদকাৰে নেতৃত্ব দিছিল?

(c) When is Ambedkar Jayanti celebrated?
আম্বেদকার জয়ন্তী কেতিয়া পালন কৰা হয়?

(d) Dr. Ambedkar played a formidable role in the establishment of which bank in India?

ভারতের কোনটো বেংক প্রতিষ্ঠাৰ ফেজ্বত
ডো আম্বেদকাৰে গুৰুত্বপূৰ্ণ ভূমিকা গ্ৰহণ কৰিছিল?

- (e) Which of the following is the illustrious book of Dr. Ambedkar?

তলব কোনটো ডো আম্বেদকারৰ সুপ্রসিদ্ধ গ্রন্থ ?

(i) *The Discovery of India*

(ii) *Annihilation of Caste*

(iii) *Why I am not a Hindu*

(Choose the correct answer)
(শুন্দি উত্তরটো বাছি উলিওৱা)

- (f) B. R. Ambedkar described which Part of the Indian Constitution as 'novel features' ?

ভাৰতীয় সংবিধানৰ কোনটো অংশক বি. আৰ. আম্বেদকাৰে 'অভূতপূৰ্ব বৈশিষ্ট্য' বুলি কৈছে ?

- (g) In how many Round Tables did B. R. Ambedkar participate?

বি. আৰ. আম্বেদকাৰে কিমানখন ঘূৰণীয়া মেজমেলত

- (h) Name the Satyagraha led by B. R. Ambedkar.

বি. আৰ. আম্বেদকাৰে নেতৃত্ব দিয়া সত্যাগ্ৰহটোৰ
নাম কি ?

- (i) Which of the following magazines was not launched by Dr. Ambedkar?

তলব কোনখন পত্ৰিকা ডো আম্বেদকাৰে উলিওৱা
নাইছিল ?

(i) *Mooknayak*

'মূকনায়ক'

(ii) *Bahishkrit Bharat*

'বহিস্কৃত ভাৰত'

(iii) *Prabuddha Bharat*

'প্ৰবুদ্ধ ভাৰত'

(iv) *Saraswati*

'সৰস্বতী'

(Choose the correct answer)
(শুন্দি উত্তরটো বাছি উলিওৱা)

- (j) Consider the following statements regarding Dr. Ambedkar :

ডো আম্বেদকাৰ সম্মিলিত তলব বিৰতিবোৰ বিবেচনা
কৰা :

1. He is the only Indian whose statue has been erected alongside Karl Marx in the London Museum.

লণ্ণন মিউজিয়ামত কাৰ্ল মাৰ্ক্সৰ লগত প্ৰতিষ্ঠিত
হোৱা আৰক্ষ মূর্তিটো কেৱল ভাৰতীয় হিচাপে
ডো আম্বেদকাৰৰ ।

2. Dr. Ambedkar's personal library 'Rajgir' was the world's largest private library.

'রাজগীড়' নামৰ ডো আমেদকাৰৰ ব্যক্তিগত পুথি-
উৰালটো পৃথিবীৰ সৰবৃহৎ ব্যক্তিগত পুথিৰাল।

Which of the above statements is/are correct?

ওপৰৰ উক্তিবোৰৰ কোনটো শুল্ক ?

(i) Only 1

অকল 1

(ii) Only 2

অকল 2

(iii) Both 1 and 2

1 আৰু 2 উভয়

(iv) Neither 1 nor 2

1 অথবা 2 কোনোটোৱেই নহয়

- (k) When was Dr. Ambedkar given Bharat Ratna?

ডো আমেদকাৰক কেতিয়া ভাৰতবৰ্জ প্ৰদান কৰা হৈছিল ?

- (l) To which community did Dr. Ambedkar belong?

ডো আমেদকাৰ কোন সম্প্ৰদায়ৰ আছিল ?

- (m) When was the Poona Pact signed?

পুণা চুক্তি কেতিয়া স্বাক্ষৰিত হৈছিল ?

- (n) Name the American liberal who influenced Ambedkar.

আমেদকাৰক প্ৰভাৱিত কৰা আমেৰিকান উদাৰবণ্ডী চিন্তাবিদজনৰ নাম লিখা।

- (o) Ambedkar propounded the concept of 'State socialism'.

(Write True or False)

আমেদকাৰে 'বাণীয় সমাজতন্ত্র'ৰ ধাৰণাটোত বিশ্বাস
কৰিছিল।

(সঁচ নে মিছ লিখা)

2. Answer the following/Write short notes on
(any five) : 2×5=10

তলত দিয়াবোৰৰ উত্তৰ দিয়া/চমু টোকা লিখা (যি কোনো
পঁচাটা) :

- (a) Mention two outcomes of the Poona Pact.

পুণা চুক্তিৰ দুটা ফলাফল উল্লেখ কৰা।

- (b) What is the Hindu Code Bill?

হিন্দু সংহিতা বিধেয়ক কি ?

- (c) What is constitutional morality?

সাংবিধানিক নৈতিকতা কি ?

- (d) What was Ambedkar's view on labour rights?
শ্রমিকৰ অধিকাৰ সম্পর্কে আমেদকাৰৰ ধাৰণা কি আছিল ?
- (e) What was the cause of contention between Ambedkar and Gandhi?
গান্ধী আৰু আমেদকাৰৰ মাজত বিবাদৰ কাৰণ কি আছিল ?
- (f) Ambedkar's views on nationalism
জাতীয়তাৰাদ সম্পর্কত আমেদকাৰৰ ধাৰণা
- (g) Ambedkar as a champion of women's right
মহিলাৰ অধিকাৰৰ প্ৰকল্প হিচাপে আমেদকাৰ
- (h) Ambedkar's view on planning and development
পৰিকল্পনা আৰু বিকাশৰ ক্ষেত্ৰত আমেদকাৰৰ ধাৰণা
3. Write short notes on/Answer the following (any four) :
চূঁ টোকা লিখা/তলত দিয়াবোৰৰ উত্তৰ দিয়া (যি কোনো চাৰিটা) :
- 5×4=20
- (a) Ambedkar's views on untouchability
অস্পৰ্শ্যতা সম্পর্কে আমেদকাৰৰ ধাৰণা
- (b) Ambedkar's idea on 'State and minority'
'বাস্তু আৰু সংখ্যালঘু'ৰ ওপৰত আমেদকাৰৰ ধাৰণা

- (c) Idea of 'social democracy' of Ambedkar
আমেদকাৰৰ 'সামাজিক গণতন্ত্ৰ'ৰ ধাৰণা
- (d) Conversion as a way of emancipation
ক্ষণাত্বণ পৰিৱৰ্তনৰ এক আহিলা
- (e) How did Ambedkar relate caste and patriarchy?
আমেদকাৰৰ বৰ্ণ আৰু পুৰুষতন্ত্ৰক কেনেকৈ সম্পর্কিত কৰিছিল ?
- (f) Write about relevance of Ambedkar's ideals in contemporary times.
সাম্প্ৰতিক সময়ত আমেদকাৰৰ চিন্তাৰ তাৎপৰ্য সম্পর্কে লিখা।
- (g) Ambedkar's idea on constitutionalism
সাংবিধানিকতাৰাদ ওপৰত আমেদকাৰৰ মত
- (h) Write a note on the ideological orientation of Ambedkar.
আমেদকাৰৰ আদৰ্শগত অভিযোজন সম্পর্কে এটি টোকা লিখা।

4. Answer the following questions (any four) :

10×4=40

তলত দিয়া প্ৰশ্নসমূহৰ উত্তৰ লিখা (যি কোনো চাৰিটা) :

- (a) Examine Ambedkarite approach to the study of politics and religion.
বাজনীতি আৰু ধৰ্ম সম্পর্কে আমেদকাৰৰ দৃষ্টিভঙ্গী পৰীক্ষা কৰা।

- (g) Critically analyze Ambedkar's views on democracy.
- (h) Examine Ambedkar's role in reconstruction of Hindu social order.
- (i) Discuss Ambedkar's philosophy of land reforms.
- (j) How do you assess Ambedkar in the context of Dalit-Bahujan politics in India?
- (k) Write a short note on Ambedkar's views on revolution.

(l)

(m)

(n)

(o)

(17)

(16)

- (d) Discuss B. R. Ambedkar's vision of ideal society.
- (e) Explain Ambedkar's critique of Indian nation and nationalism.
- (f) "Buddhism is a socio-political revolution." Examine the statement with reference to Ambedkar's thinking.

(18)

OPTION—C

Paper : POL-HG/RC-4036

(Politics of Globalization)

1. Answer the following as directed (any ten) :
 $1 \times 10 =$

তলত দিয়াসমূহৰ নির্দেশানুযায়ী উত্তৰ লিখা (যি কোনো দহটা) :

- (a) What is the full form of GATT ?

GATTৰ সম্পূর্ণ কপটো কি ?

- (b) Where is the Headquarters of WTO located?

WTOৰ মুখ্য কার্যালয় ক'ত অবস্থিত ?

- (c) Mention one global NGO related to the rights of the people.

মানুহৰ অধিকাৰৰ লগত সম্পর্কিত এটা গোলকীয়

বেচৰকৰী সংগঠনৰ নাম লিখা।

- (d) Point out one difference between liberal and radical approach of globalization.

গোলকীকৰণৰ উদাবতাবদী আৰু চৰম দৃষ্টিধণ্ডৰ মাজত

থকা এটা পার্থক্য লিখা।

- (e) Who wrote the book, *Globalization and Its Discontents* ?

Globalization and Its Discontents নামৰ

গ্রন্থক কোনে লিখিছিল ?

22A/1227

(Continued)
22A/1227

(19)

- (f) Is technology a dimension of globalization?
 (Write Yes or No)

প্ৰযুক্তি গোলকীকৰণৰ এটা মাত্ৰা হয়নে ?
 (হয় বা নহয় লিখা)

- (g) What is the full form of LPG?

LPGৰ সম্পূর্ণ কপটো কি ?

- (h) Write the name of one advocate of the World System Theory.

বিশ্ব ব্যৱস্থা তত্ত্বৰ এজন প্ৰবক্তাৰ নাম লিখা।

- (i) Give a definition of globalization.

গোলকীকৰণৰ এটা সংজ্ঞা দিয়া।

- (j) Who is the present President of the World Bank?

বিশ্ব বেংকৰ বৰ্তমান অধ্যক্ষ কোন ?

- (k) When was the Bretton Woods Conference held?

ব্ৰিটন উড়চ সমিলন কেতিয়া অনুষ্ঠিত হৈছিল ?

(Turn Over)

2x5=10

2. Write short answer (any five) :

(a) Mention two factors responsible for the emergence of globalization.

(b) Write the full forms of TRIPS and TRIMs.

(c) Point out two limitations of globalization from democratic point of view.

(d) Mention two political consequences of globalization.

(e) Point out two merits of globalization in economic field.

(f) Mention two objectives of the World Bank.

(g) Mention the names of two international economic institutions.

(Turn Over)

22A/1227

(21)

(20)

(Continued)

22A/1227

Who among the following is related with the concept of clash of civilization?

(i) John Rawls
(ii) Francis Fukuyama
(iii) Franklin Roosevelt
(iv) Samuel Huntington

(n) Choose the correct answer
Which day is celebrated as International Migrants Day?
Mention one characteristic of global social movement.

(o) In which year was the International Organization established?
Organization for Migration (IOM) [International Organization for Migration (IOM)]

(p) In which month is International Migrants Day celebrated?
Mention one objective of global social movement.

(q) Point out two merits of globalization in economic field.
Mention two objectives of the World Bank.

(r) Point out two limitations of globalization from democratic point of view.
Mention two merits of globalization in economic field.

(s) Write the full forms of TRIPS and TRIMs.
Mention two factors responsible for the emergence of globalization.

(t) Write short answer (any five) :
the concept of clash of civilization?

- (h) Mention two causes of human migration.

জন প্রবৃজনৰ দুটা কাবণ উল্লেখ কৰা

3. Write short notes on the following (any four):

$$\text{তলত দিয়াসমূহৰ ওপৰত কু ৫} \quad 5 \times 4 = 20$$

- ବୁଦ୍ଧିମନ୍ଦିରୀ (ସାହିତ୍ୟ ପାଠ୍ୟ କୋଣୋ ଚାରିବିଷେଷ)

 - (a) Characteristics of globalization
ଗୋଲକିକବନ୍ଦ ବୈଶିଷ୍ଟ୍ୟାସମୂହ
 - (b) Economic globalization
ଅର୍ଥନୈତିକ ଗୋଲକିକବନ୍ଦ
 - (c) Globalization and human migration
ଗୋଲକିକବନ୍ଦ ଆବ୍ଲମ୍ବନ ଏବଂ ଜନ ପ୍ରବ୍ରଜନ
 - (d) World Social Forum
ବିଶ୍ୱ ସାମାଜିକ ଏଫ୍ଫ୍
 - (e) Global Civil Society
ଗୋଲକିଯ ନାଗବିକ ସମାଜ
 - (f) International Monetary Fund (IMF)
ଆନ୍ତର୍ଜାତିକ ମୁଦ୍ରା ନିଧି (ଆଇ. ଏମ. ଏଫ.)
 - (g) Hyperglobalization approach
ଅତି ଗୋଲକିଯ ଦୃଷ୍ଟିଭଂଗୀ
 - (h) Anti-globalization movements
ଗୋଲକିକବନ୍ଦ-ବିବେଦୀ ଆନ୍ଦୋଳନ

4. Answer the following questions (any four) : $10 \times 4 = 40$

তলত দিয়া পশ্চসময়ের উত্তর লিখা (যি কোনো চারিটা) :

- (a) Critically analyze the liberal approach of globalization.

গোলকীকৰণৰ উদ্বৰতাবন্দী
সমালোচনামূলক বিশ্লেষণ কৰা।

- (b) Discuss the role and functions of the World Bank.

বিশ্ব বেংকৰ কাৰ্য আৰু ভূমিকা আলোচনা কৰা।

- (c) Critically analyze how globalization has eroded State sovereignty.

গোলকীকৰণে বাস্তুৰ সাৰ্বভৌমত্বক কিদৰে অৱশ্য কৰিছে, সমালোচনাত্মক বিশ্লেষণ কৰা।

কবিতা, সমালোচনাত্মক বিশ্লেষণ করা।
What is social movement? Analyze the
role of global social movement in putting
resistance towards globalization.
সামাজিক আন্দোলন কি? গোলকীকৰণৰ প্ৰতি প্ৰতিৰোধ
সৃষ্টি কৰাত গোলকীয় সামাজিক আন্দোলনৰ ভূমিকা
বিশ্লেষণ কৰা।

- (e) Mention five merits and five demerits of globalization.

গোলকীকরণৰ পাঁচটা গুণ আৰু পাঠে
কৰা।

- (f) Analyze the radical approach to the
colonization. বিশ্বাস করা।

ଗୋଲକୀର୍ବଣ ଅଧ୍ୟୟନର ଚରମ ଦୃଷ୍ଟିତ୍ୱଗୌଟେ ବିଶ୍ଵସଣ କରା ।

- (g) Discuss the cultural dimension of globalization. Give your arguments regarding the concept—‘globalization leads towards development of monoculturalism’.

গোলকীকৰণৰ সাংস্কৃতিক মাত্ৰাটো আলোচনা কৰা। ‘গোলকীকৰণে একসংস্কৃতিবাদৰ বিকাশ কৰে’—ধাৰণাটোৰ বিষয়ে তোমাৰ যুক্তি দিয়া।

- (h) Discuss briefly the domestic and global responses regarding the inevitability of globalization.

গোলকীকৰণৰ অপবিহৃতাৰ ওপৰত আভ্যন্তৰীণ আৰু গোলকীয় প্ৰতিক্ৰিয়া সম্পর্কে চমুকৈ আলোচনা কৰা।

- (i) Discuss alternative perspectives of globalization.

গোলকীকৰণৰ বিকল্প দৃষ্টিভঙ্গীবোৰ আলোচনা কৰা।

- (j) Discuss the power and functions of the World Trade Organization. Critically analyze its role in establishing a just society.

বিশ্ব বাণিজ্য সংস্থাৰ ক্ষমতা আৰু কাৰ্যাৱলী আলোচনা কৰা। এখন ন্যায়সংগত সমাজ প্ৰতিষ্ঠা কৰাত ইয়াৰ ভূমিকাৰ সমালোচনাঞ্চক বিশ্লেষণ কৰা।

